

25 ✓

עלון המשק

עלון מס. 966

גבעת היום הקיבוץ המאוחד

כד באב תשל"ב
4 באוגוסט 72

באער רב ליווינו את חברתנו

סימה ליברמן בדרכה האחרונה

ביום א' י"ט באב תשל"ב - 30.7.1972

סימה נולדה בשנת 1903 בכפר קטן בחבל ארץ בסרביה שברוסיה.
כילדה עברה עם הוריה לאונגני. גדלה בבית שומר מסורת והייתה פעילה מאוד
בתנועה הציונית.

הוריה החנגדו ליציאתה להכשרה ולעלייה
ב - 1926 ברחו סימה מהבית בלי ידיעת ההורים ויצאה להכשרה.
הכשירה עצמה לעבודה חקלאית וכעבור שנתיים ב- 1928 עלתה ארצה.
למדה במשק הפועלות והצטרפה בשנת 1930 לקיבוץ ג' בחיפה.

*
* *

סימה ביקשה שלא יספידו אותה בבית-הקברות - אך קשה לתת לידיד ללכת מאתנו בלי דברי
שרידה.

X X X X

לי היית הראשונה שלימדת אותי עבודה חקלאית - הרכבת את שהללי ההדרים הצעירים במרדסי
היבת ציון ואני הייתי בין הקושרות. אתך עשייתי את טיולי הראשון בעמק-חפר של 1935,
לכפר חיים.

ואצרך בצריפון מצאתי אז את "סיפורי יעקב" של חומאס מאן בהרגום עברי, וכה גדולה
הייתה התפעלותי עד כי הדבר זכור לי עד היום.

אהבת הצמח, אהבת הארץ ואהבת הספר - כולם בזכרונות ראשונים אלה.

סימה הייתה אדם אמיץ - אמיצה במחשבה ואמיצה בכצוע. הייתה בה שאיפה מיוחדת במינה
לעצמאות - לא להעזר, לא ליפול למעמסה, להסתדר לבד על אף כל המגבלות הגופניות שהיו
מנח חלקה בשנים אחרונות.

היא נלחמה נגד ההסתגרות שכפתה עליה חוסר השמיעה, תוצאת המכה האכזרית ההיא - מידי
חייל בריטי - בעיגול ארלוזורוב ב- 26 בנובמבר 1945.

קיימה קשרים עם חברים, המשיכה לעבוד עם ילדים בשיפור שטח ביה"ס, שהיה פנינת המחנה
שלנו עד שנאלצה לעזוב; הייתה אם מסורה וסבתה מסורה ואוהבת לנכדיה.

הבנות ידעו לכבד את רצונה, לא להעמיס עזרתן והקיפו אותה אהבה וכבוד.

בערב האחרון בבית החולים, היא ביקשה מעזה וישראל למסור שלום לכל החברים.

חחי לך האדמה קלה, אותה אדמה שידעת להוציא ממנה כל הטוב והיפה שהיא מסוגלת לתת.

ליילי

דברים על הקבר

חברתנו סימה

גרנו בשכנוח עם סימה למעלה מ-26 שנים. נכנסנו לגור בשכנוחה לא מחוץ בחירה, פשוט קבעו אותנו וזהו. המשכנו בהפסקה קצרה לגור בשכנוח שנים רבות - מה"אוסיליטי" דרך שער - הוחימן לשיכון הותיקים. למדנו להכיר את סימה, לכבד אותה וגם לאהוב אותה. סימה לא הייתה כל כך נוחה לבריות, זה היה רק כלפי חוץ. בפנים הייתה בן אדם עדין, טוב ומעל לכל בן אדם ישר. לפעמים הייתי חושב שהיא מגזימה ביושר שלה. היא לא הייתה מסוגלת להסתיר רגשות לטוב או לרע. היא הייתה בן אדם שהיה איכפת לו. היה איכפת לה מה שנעשה במשק ובחברה. היא ראתה בקיבוץ את ביחה השלם.

באותן השנים שהיא סבלה מלקוי בשמיעה ולא יכלה להשתתף בפעילות בחברתנו היא למעשה הייתה באינטנסיביות את חיי החברה, שמחה על כל הישג וכאבה את המחדלים.

אי אפשר לדבר על נוי וגינות מבלי לקשור את זה עם סימה. סימה אהבה שלמות. היא לא סבלה דיילטנטיות. ואנחנו כשעבדנו את הגינה שלנו סבלנו לא מעט משבט פיה. כשנאלצה מסיבות בריאות לעזוב את עבודתה בגינות, סבלה הרבה. אבל גם אז לא פסקה להחזיק בנעשה במחנה. היה לי חמיד הרושם שהיא מכירה כל עץ וכל שתיל במשק. ולא פעם התפלאתי איך היא, שההליכה הייתה קשה עליה, יכלה להגיע לכל מקום. סימה אהבה את הנוי והצומח. אמנם היא אהבה עציצים, אבל בדרך כלל אהבה את הפרח במקומו הטבעי. לא פעם נראה היה כקמפנות כשהיא נתנה פרחים למישהו במספר מועט, אבל כשקבלה פרחים ממישהו היא השתדלה לקחת מעט ככל האפשר.

סימה השתדלה חמיד לא ליפול למעמסה על מישהו. לא פעם כשהצענו לה את עזרתנו במקרים מסוימים כמו מחלה וכו' - הייתה ברוב המקרים עונה בשלילה. דאגתה בעיקר בזמן האחרון הייתה שחובל לשרת את עצמה עד הסוף, ואמנם הצליחה בזה....

אי אפשר לכתוב על סימה ולא להזכיר אותה כאם. היא הייתה אם למופת, מסורה, דואגת ויחד עם זאת נמנעה מהערב בחיי הבנות.

לפי תכונתה הייתה סימה שמרנית. קשה היה לה להסתגל לתופעות החדשות גם בארץ וגם בחברה שלנו, אבל היא ידעה שאין מנוס, כזהו המצב - והשלימה עם זה.

עם הסתלקותה של סימה נעלם מהנוף שלנו בן-אדם, חלוץ, חבר.

חיים קלמנובסקי

+ + x + x

סימה, כפי שאני זוכרת אותה מאז

זכות ראשונים עמדה לה לסימה, והיא הקימה את אחד הענפים החקלאיים הראשונים אצלנו: המשחלה. כבוגרת משק פועלות הייתה לה הכשרה יסודית בחקלאות, והיא הייתה נציגה נאמנה של דור משקי הפועלות. חולדות משקנו של אותן השנים, שנות השלושים הראשונות, קשורים לאותן חברות, שסימה הייתה אחת מהן.

.... גם גניה ואני היינו בין עובדות המשחלה, אך שחינו פנינו לחינוך ילדים ברבות הימים, ואילו סימה - העבודה בטפול בצמח הייתה יעוד חיה.

רבים מחברינו על יוצאי ביה"ס המבוגרים זוכרים יותר את סימה בעבודתה בנוי ובעיקר בשטח בית הספר. לסימה הייתה ידיעה והבנה לא רק בטיפוח וגידול הצמח אלא גם בחינוך גינות. אך רק למעטים ידוע על עבודתה במשחלה דאז. ואילו אני, כל מה שספגתי - אם ספגתי - בהתייחסות אל הצמח, אל האדמה, המגע הבלתי אמצעי עם האדמה, רק בהדרכתה של סימה בא לי. ומה שונה הייתה צורת העבודה אז מזו של היום. מיכון לא היה. עבודת ידיים בלבד.

.... עבודה מקצועית הייתה הכנת ערוגות: סימון, עידור ויישור. סימה הייתה מומחית ביישור פני הערוגה והיא הטיבה לעשות זאת בטביעה עין בלבד, ללא פלס מים. אחר הכנת השטח בא תור סידור העציצים. שיקענו אותם באדמה, שורות שורות, כשאנו יושבות על ספסל או שרפרף, וזזות מדי פעם אחור. זו הייתה הזדמנות לקבל מסימה הסבר חיאורטי על עניינים שונים בעבודה, או סתם לפטפט. היה גם נעים לפטפט איתה בגלל ההומור שלה. ברבות הימים חטלו את המשחלה כענף מסחרי, סימה עברה לעבוד בנוי ושוב ניתן לה למצות אהבתה לפרחים וידיעותיה.

השבתי בימים האחרונים: האם סימה ידעה שזוכרים אותה גם מאז?! לא הרבינו להזכר בעבר הרחוק ולכן לא אמרתי לה זאת, וחבל. זה עשוי היה לגרום לה שמחה, וסימה הייתה ראויה שיישמחו אותה.

ראיון עם שני חברים חדשים

אחרי קבלתם לחברות נפגשנו עם הבנים ושאלנו אותם כמה שאלות, כעין ראיון. להלן

תשובותיהם של שניים מביניהם, בה ובן, שרצו בעילום שם!

שאלה : השירים שכצעתם במסיבת קבלתכם לחברות הם לפי טעמך וקרובים ללבך; הם מבטאים אותך?

היא : זוהי קבוצה גדולה של שירים ולכן נמצאים ביניהם גם שירים טובים שהם לפי טעמי, ושירים שאינם לטעמי.

איני יכולה לומר שהינם קרובים לליבי והם מבטאים אותי. זוהי אינה הגדרה קולעת. נוסף לכך אני לא מחפשת את השייכות, אולי לא צריכה להיות בכלל כזאת. השאלה אינה במקומה (היא התעוררה אצל רבים מהחברים לאחר המופע). כאשר מחזורים קודמים הציגו הצגה ביום חגם, האם חיפשו הם את הקשר והביטוי להם בהצגה? לא ולא! לנו הייתה מטרה מוגדרת בבחירתנו בסוג זה של מופע, ומשום שחלק מן הציבור מתיחס אל כל דבר חדש בפליאה ומיד מוחה ביקורת, ולא מקבל, באו החיטוטים והשאלות הרבות שהן מיותרות!

הוא : השירים קרובים לי מאוד ולפי טעמי. אני גם נוהג לקרוא סוג זה של שירים לבדי... "השירים שמבטאים אותי" - אין זה מדויק, משום שהשיר בדרך כלל מבטא אך ורק את רגשותיו של המשורר. מספר שירים נדאנו מבטאים חלק מהשקפותי ומרוב השירים אני אף מנסה ליצור או ללמוד משהו על השקפת חיי.

שאלה : במקרה והנך בין המיועדים להדריך בחנועה: למה הנך מתכוון להדריך את הצוער, לאיזו מטרה? לאיזו השקפת עולם?

היא : לפי השקפתי יש להנך כל קבוצת נוער לאנושיות, האבחה הזולת ונכונות לעזור. אחד לשני, להקשיב ולהבין. פתיחות לטובב אותם, ערנות לקורה ופתרון בעיות חברתיות וכלליות (חיפוש דרכים).

השקפת עולם? איני יודעת. אולי הייתי משאירה זאת לכל אחד לשיקולו שלו. זה לא החשוב כאן. קודם כל שיהיה אדם - אחרי כן אני מאמינה שהשקפותיו תהיינה חיוביות.

הוא : אני אינני הולך להדריך בחנועה, אם כן הייתי הולך, לא הייתי מציב בפני הנוער מטרה מוגדרת, הייתי מנסה אולי ליצור לנוער השקפת עולם שהייתה אולי מכוונת אותו ללכת לקיבוץ או לצורת חיים דומה. הייתי בעיקר מנסה ללמד את הנוער להיות עצמאי ובעל שיקול דעת, מה שחסר מאוד לנוער כיום.

שאלה : נניח שיציעו למדינת ישראל הצעה שלום כזאת: ירושלים שלמה; אבל המקומות הקדושים לשליטת הנצרות והאיסלם. שרם-א-שיח והקשר לשם לישראל; אבל סיני כמעט כולה למצרים. רמת הגולן לישראל; אבל יהודה ושומרון להגדרה עצמית. בקעת הירדן לצה"ל ולהתיישבות וכן רצועת עזה... לקבל הצעה כזאת כיסוד למו"מ על שלום?

היא : אין לי פתרון לבעיה זו. איני רואה את השלום באופק. כל שטח ושטח חשוב לבטחונה של ישראל. באם היינו בשוחים שייפתר הסכסוך ע"י כך שנשחרר את השטחים היה טוב לעשות זאת, אך נוכחנו לדעת שאין לסמוך על שחרור ואין סיכוי שאחר כך יתקיים ברור וכריחה שלום אמתי.

הוא : לא אכפת לי שהנצרות והאיסלם ישלטו במקומות הקדושים להם. על סיני גדולה לא הייתי מוותר. את רמת הגולן, יהודה ושומרון הייתי משאיר כפי שעכשיו ולא הייתי מסתכן במתן הגדרה עצמית ליהודה ושומרון; כך שלא הייתי מקבל הצעה כזאת כיסוד למו"מ על שלום.

שאלה : הצעה על הפדרת הדת מהמדינה - נישואים אזרחיים, כל זה כבר עכשיו וללא פשרה. אח(ה) בעד או נגד?

היום מן החג

ל י ו ס ה ה ב ר ה

ליום החברה אין בבעת-חיים חלוצה

הגיעו מרחקים הדים

והגשמו אותו בחג ה-40.

בוקר יום שני הכל הומה,

המשק ליום אחר אינו דומה.

תברים סינר לובשים

חברות אורזות חיקים/

בפני כל אחת חידה,

מה החיה ההפתעה.

אוטובוס מספר שלוש

בממוצע הגיל גדוש

אך על אף הכל

המורל גדול.

ראשונה התפתעה בטרטור המכונות

בטכסטיל טעמנו אבק וחום לדקות,

אך הפועלים סובלים מזה 8 שעות (יום, יום).

ובטבריה שבילה בים

שטף את אבק ביה-שאן.

ובעיקר זהנינו מההפתעה

רחיצה בחמי טבריה

אוטובוס מספר שלוש

בממוצע הגיל גדוש

אך על אף הכל

המורל גדול.

הש"ס בסירה גדולה בו הווריה

הצ'יפס והדג מעל המשוער

אך מה תבידו על פונדק דוברת,

אמנם עולים במשקל, אך למי זה איכפת.

כעת מלאות רשמים ותוויות

אנו יושבות ופזכונים מההרות

ולהפתעות נוספות בכית צופות.

אוטובוס מספר שלוש

בממוצע הגיל גדוש

אך על אף הכל

המורל גדול.

מה רבה המהומה במגרש החניה

אבות וילדים פגשו אותנו בזרי פרחים

ולא הזכרתי דגלים שהונפו לפני האוטובוסים

הארוחה בחדר היחה מוכנה

כבר על מסיבה התהלכה שמועה.

ולסיום תודה לכל המארגנים

ליום כזה שוב בשנה הבאה מחכים.

אוטובוס מספר שלוש

בממוצע הגיל גדוש

אך על אף הכל

המורל גדול.

אתר כדורי

*** **

*

... ועוד על חג ה-40

* מרוב דאגה לפרט הכל ולא לשכוח את הפרטים, המופעים והמארגנים של כל ערב,

* נשכח לצערנו לציין מי תכנן וריכז את החג במשך כל השבוע - נישחתם, נכון...

* היה זה צוות ועדה חג ה-40 שבראשו עמד אליעזר בר.

* לצוות כולו ולאליעזר כל הכבוד !!!

מדיונים והחלטות של מועצת החברה

לאחרונה קיימה מועצת החברה דיון כללי על המקידה ומקומה. היו חברים שטענו כי המועצה צריכה ליטול על עצמה אחריות בנושאים הנוגעים לפרט כחופשות והכשרות. רוב המשתתפים בדיון שלל דעה זו וסבר כי על מועצת החברה לעסוק בקביעת קריטריונים ונורמות בתחומים שונים לאור העקרונות של חיי הקיבוץ ולדון בבעיות של חברים כאשר יש להן השלכות עקרוניות.

סוכם שמועצת החברה הקיים סידרת פגישות עם ועדות והדון בנושאים מרכזיים ולא רק בבעיות קונקרטיות (רובן מחוץ הצריכה) של חברים.

הפגישות המיועדות הן עם ועדת הכשרה, ועדה קשישים, ועדת מינויים (על רוטציה בתפקידים) והמזכירות. כמו כן יקוימו דיונים על בעיות היחסים המנימיים במפעלים העשייתיים בקיבוץ, על בעיות חופשה ועל שיחוף הציבור בהכרעות כלכליות.

בנושאים קונקרטיים נחבלו לאחרונה ההחלטות הבאות:

א. לאחר פניוח של חברים סוכם כי קרובים מדרג ראשוני של חברי גבעת-חיים - הורים, בנים, אחים ובני זוגם - יוכלו להקבר אצלנו, באם ירצו בכך.

ב. המשק אינו מחזיר כסף על מוצר שהחבר הכניס לחדרו לפני שהמשק סיפק מוצר כזה, או לפני שהגיע תורו.

*** **

מגבעת-חיים איחוד

נחבקטנו למסור לחברים, לילדים וכל האחרים במשקנו שאין לבוא לסרטים ולמופעים המתקיימים ב"בית וינה". קרו מקרים בהם ישבו חברים שלנו בכסאותיהם של חברי גבעת-חיים איחוד וע"י כך נאלצו חברי האיחוד לעמוד.

אנו חוזרים ומודיעים שאין ללכת לגבעת-חיים איחוד לסרטים ולמופעים ללא הזמנה מצידם.

בערב ה-11.8.72 - נקיים מסיבה עם דובר "אגד" ומזכיר "אגד".

במסיבה יחולקו פרסים בעלי ערך רב, לדוגמא טיול והארוחה במלון באילת ועוד. זה מחייב כמובן

את החברים להכין סיפורים ושאלות על "אגד" ושרותיו.

שיחוף החברים בערב, יביא להצלחת הערב.

איחוד חפ"ר

*** **

מ פ ל י א ל כ ל י : (אמנות וזמורה)

** תמיד בחמסין אין לנו סודה, אבל בחורף היא שופשת ללא תקלות.

הערת העורך: צרה רבים - חצי נחמה

*** **

ש י מ ל ב

חברים וחברות המוכנים לחש ימיהם כקדם ולעזור בציור - מתבקשים להתקשר איתי בכדי לחאם את הזמן הנות להם. העזרה מאוד מאוד נחוצה, כי המרי בשל, והבציר מתחרה עם כל שאר הקטיפים - אגסים, שזיפים, בקרוב תפוחים.

חודה מראש, לילי